

Donkihhotlikult liigutav on kuulutada äkki üks elektroonikaajastu aasta eestikeelse raamatu aastaks. Ja seejuures pole nii väga oluline, kas esimene eestikeelne trükis ilmus 1525. või 1535. aastal. Miks ei võiks edasi unistada, et kusagilt tõrre põhjast kougitakse tõepoolest välja Johannes Kieveli katekismuse leheke 1517. aastast või koguni eestikeelne inkunaabel?

Kui Wanradt–Koelli katekismusega on kõik selge, siis 1525. aasta trükisega on veel parasjagu segadust. Ja ka Tuna aitab edasi segadust külvata kirjutisega *Eesti raamatu ajaloo algus – kas luterliku või katoliku kirjasõnaga?*

See on Tuna raamatuaasta number, mis ei tähenda, nagu kavatseks ajakiri edaspidi sellest teemast suure kaarega mööda käia. Keegi ei kahtle raamatu erakordses tähtsuses eestlase identiteedile. Ja seetõttu pole midagi üllatavat korduvates katsetes seda identiteeti raamatuhävitamise ja tsenseerimisega mõjutada. Teeme juttu tsensuurist eri aegadel ja erinevatel põhjustel. Valgustame raamatukaubandust Tallinnas valgustusajal, heidame pilgu arhiivraamatukogu fondidele Tartus ning anname Vello Helgi pilgu kaudu ülevaate *Estica* trükistest Taanimaal Eesti raamatu lapsepõlvest kuni kommunistlike trükisteni välja.

Iga päev annab tunnistust sellest, kui erinevalt saab ühtesid ja samu asju tõlgendada. Jaan Undusk räägib sellesama ajakirja lehekülgedel, kuidas oma ühisajaloosündmusi eri aegadel on hinnanud eestlased ja baltisakslased.

Aga raamatu ajalugu on võrratult pikem kui trükikunsti ajalugu. Eestiaegsetest gümnaasiumi ajalooõpikutest viib mõtteline sild papüüruste aega. Ungari päritolu klassikaline filoloog Károly Kerényi kutsub meenutama, kuidas raamat on seotud inimese eksistentsiprobleemiga üldse. Jätamegi jutu pooleli Kerényi sõnadega: "Me elame raamatu ja raamatute lummuses ning oleme võimelised tajuma ka nende surmavat külge, mis haaras etruske."

Elagem raamatulummuses ka 2000. aastal!

Ott Raun

